

EDUCATIEVE MASTER IN DE TALEN

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

16 JANUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	11
2.4	Eindoordeel.....	12
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

Voorliggend advies betreft de aanvraag van de KU Leuven voor een toets nieuwe opleiding van de educatieve master in de talen. Deze tweejarige academische opleiding van 120 studiepunten stelt studenten in staat zowel de basiscompetenties van een leraar op masterniveau te verwerven als zich in het domein van één of meerdere talen te bekwamen. De opleiding wordt ook aangeboden in een verkort traject van 60 studiepunten aan studenten met een relevant masterdiploma.

De opleiding beschikt volgens de commissie over een eigen visie op de opleiding. Die visie is uitgewerkt in duidelijke opleidingsspecifieke leerresultaten die passend zijn voor een opleiding op niveau 7 en aansluiten bij de actuele eisen die het vakgebied en het beroepenveld stellen aan de taalleraar. Bij de visie horen ook vormingsdoelen, die gericht zijn op de persoonsvorming van de toekomstige leraren: studenten volgen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft om te werken aan een persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar.

Het programma van de Educatieve master in de talen voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten. Daarnaast vindt de commissie het erg positief dat de opleiding er op verschillende manieren toe bijdraagt dat studenten breed inzetbaar zijn op hun toekomstige werkplek. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving blijkt voorts uit het voorziene personeel en de voorzieningen op het vlak van infrastructuur en studentenbegeleiding. Zowel de universiteit als de faculteit Letteren engageren zich om de nieuwe opleiding op te starten en te bestendigen.

Voor de toetsing kan de opleiding gebruik maken van bestaand beleid en instrumenten op universitair en facultair niveau. Volgens de commissie zijn de toetsvormen afgestemd op de leervormen en op het leereffect die een bepaalde evaluatievorm genereert voor de student. Ook over de evaluatie van de stage en de masterproef is goed nagedacht.

De commissie is van oordeel dat de educatieve masteropleiding talen van de KU Leuven voldoet aan elk van de drie generieke kwaliteitswaarborgen. De commissie brengt derhalve een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Niettemin heeft de opleiding nog werk voor de boeg. Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding. De commissie adviseert de opleiding om:

- de beoogde integratie van de domeincomponent en de component leraarschap verder uit te bouwen en door te trekken naar de mogelijkheden voor studenten om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen;
- de nieuwe educatieve master in de talen in de toekomst te benchmarken met gelijkaardige opleidingen in het buitenland;
- de intakegesprekken met zij-instromers uit de huidige specifieke lerarenopleiding te handhaven en systematisch te integreren op iedere campus;
- in te zetten op de begeleiding van de verschillende vestigingsplaatsen, zowel wat betreft de afstemming van opleidingsonderdelen als op het vlak van kwaliteitsbewaking;
- een onafhankelijke toetscommissie in het leven te roepen.

Op basis van de reeds ontwikkelde en degelijk onderbouwde opleidingscomponenten, de bestaande expertise binnen de universiteit en de realistische intenties van de opleiding, oordeelt de commissie positief over de kwaliteit van de Educatieve master in de talen. De commissie houdt eraan de gesprekspartners te complimenteren voor het enthousiasme waarmee ze hun opleiding voor het voetlicht brachten. Uit deze houding spreekt volgens de commissie een echte passie voor het leraarschap.

Den Haag, 16 januari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding Educatieve master in de talen van de Katholieke Universiteit Leuven,

Johan Veeckman
(voorzitter)

Mark Delmartino
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De educatieve master in de talen is een academische opleiding die studenten in staat stelt zowel de basiscompetenties van een leraar op masterniveau te verwerven als zich in het domein van één of meerdere talen te bekwamen. Door de integratie van beide domeinen is de afgestudeerde in staat als taalleraar op masterniveau in het secundair en hoger onderwijs te functioneren. De educatieve master in de talen is ingebed in de Faculteit Letteren en valt onder de verantwoordelijkheid van de facultaire Permanente Onderwijs Commissie, meer bepaald: de Permanente Onderwijs Commissie Taal- en Letterkunde.

Deze opleiding in de talen is één van de tien educatieve masteropleidingen die de KU Leuven vanaf 2019-2020 zal aanbieden. De commissie constateert dat de KU Leuven heel wat aspecten van de tien opleidingen gezamenlijk heeft ontwikkeld en zal opvolgen. Zo zijn de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) voor de component leraarschap identiek voor de tien educatieve masteropleidingen van de KU Leuven. Ook de doelstelling is identiek voor alle opleidingen: de educatieve masteropleiding levert master-leraren af die beschikken over een geïntegreerde en onderzoeksgebaseerde expertise bestaande uit domeinspecifieke, pedagogisch-onderwijskundige en vakdidactische competenties. Deze driedelige expertise is gekoppeld aan een grondhouding met zin voor reflectie, oog voor diversiteit en heldere communicatie. De tien educatieve masteropleidingen hebben regelmatig beleidsoverleg binnen de stuurgroep van het Academisch Vormingscentrum voor Leraren, een interfacultair centrum dat instellingsbreed onder meer verantwoordelijk is voor coördinatie, ontwikkeling en -ondersteuning van de lerarenopleidingen en voor de nascholing van leraren.

De domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor de component leraarschap zijn in de Vlaamse Interuniversitaire Raad opgemaakt door de werkgroep Lerarenopleiding, afgetoetst bij de betrokken universiteiten, en positief geadviseerd door de Stuurgroep Learning Outcomes van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad. De DLR zijn bovendien afgestemd met het werkveld en afgetoetst aan de Dublin Descriptoren. De commissie constateert dat deze aanpak ertoe geleid heeft dat de DLR van de opleiding beantwoorden aan de verwachtingen en vereisten van het masterniveau, zoals vastgesteld als niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Uit het informatiedossier blijkt verder dat er op Vlaams niveau bijkomende DLR voor de domeincomponent Talen worden geformuleerd tijdens het academiejaar 2018-2019.

Voor de opmaak van de OLR van haar educatieve masteropleidingen heeft de KU Leuven rekening gehouden met wat de overheid verwacht van een leraar. Op basis van dit beroepsprofiel formuleerde de Vlaamse Regering basiscompetenties: tien functionele gehelen (kennis en vaardigheden) en acht attitudes. De commissie stelt vast dat die kennis, vaardigheden en attitudes verwerkt zijn in de OLR van de Educatieve master in de talen en recht doen aan de visie van de KU Leuven op de leraar die zij willen afleveren: een master-leraar met domeindeskundige, pedagogisch-onderwijskundige en vakdidactische expertise die steeds onderzoekgebaseerd is. Daarnaast voegt de opleiding nog drie OLR toe die inzoomen op de specifieke competenties van de taalleraar op het vlak van verwerving, beheersing en ontwikkeling van de doeltaal/doeltalen.

De commissie stelt vast dat – in aansluiting op de onderwijsvisie van de KU Leuven – binnen de educatieve masteropleiding ook aandacht is over de persoonsvorming van de toekomstige leraren. De KU Leuven kiest er daarom voor om naast OLR ook vormingsdoelen te formuleren: studenten doorlopen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft te werken aan een persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar. Daarnaast constateert de commissie dat binnen de OLR van de Leuvense educatieve masteropleiding aandacht wordt besteed aan taalsensitief lesgeven en aan expertise inzake juridische en administratieve aspecten van het leraarschap.

Uit het informatiedossier en het gesprek blijkt enerzijds dat de opleiding verankerd is in de structuur die de KU Leuven heeft opgebouwd voor alle educatieve masteropleidingen. Anderzijds kan de nieuwe Educatieve master in de talen ook bogen op de ruime onderzoeks- en onderrichtservaring die is opgebouwd in de specifieke lerarenopleiding. Deze educatieve master profileert zich dan ook als een eigentijdse opleiding met aandacht voor de uitdagingen van het taalonderwijs in de 21ste eeuw waarbij studenten ook worden voorbereid om binnen een schoolteam een actieve rol op te nemen rond bijvoorbeeld schooltaalbeleid. Daarnaast biedt de nieuwe opleiding een stevige vakdidactische component aan met zowel taaloverstijgende vakdidactiek als specifieke vakdidactiek in twee doeltalen. Ten slotte biedt de opleiding haar studenten de kans om ook een derde vakdidactiek “Nederlands als tweede taal” op te nemen en zo een bijdrage te leveren aan het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en niet-Nederlandstalige leerlingen in het onderwijs te ondersteunen.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat het beoogde eindniveau van de educatieve masteropleiding zorgvuldig tot stand is gekomen en dat de leerresultaten adequaat zijn geformuleerd. Die appreciatie betreft zowel de domeinspecifieke als de opleidingsspecifieke leerresultaten.

Bovendien zijn de DLR voor de component leraarschap adequaat vertaald in 11 relevante en helder geformuleerde OLR. Volgens de commissie sluiten de OLR goed aan bij de actuele eisen van het vakgebied en het beroepenveld, en vormen ze derhalve een goede basis voor de educatieve masteropleiding. Verder waardeert de commissie de aanpak van de opleiding om ook drie OLR in te voeren die specifiek gericht zijn op de taalleraar.

In het informatiedossier wordt duidelijk een verband gelegd tussen de OLR en DLR en op welke wijze de OLR in het curriculum aan bod komen. Volgens de commissie heeft de KU Leuven heel wat inspanningen geleverd om de educatieve masteropleiding in te bedden en vorm te geven binnen de kaders opgelegd door de overheid. De KU Leuven is er bovendien in geslaagd om binnen de opleiding ook eigen accenten te leggen in lijn met hun visie op onderwijs, lerarenopleiding en de functie van de taalleraar. Zo krijgt de opleiding via de vormingsdoelen een eigen kleur, met aandacht voor reflectie, diversiteit en communicatie.

De commissie vindt het positief dat de Educatieve master in de talen steunt op een eigen onderwijsvisie en subjectieve onderwijstheorie met ruime aandacht voor de professionele identiteit en het oordeelsvermogen van de (toekomstige) leraar, waarbij in het bijzonder wordt ingezet op innovaties die de taalleraar voorbereidt op de uitdagingen van de 21ste eeuw.

De commissie stelt met tevredenheid vast dat onderzoek een belangrijke plaats inneemt binnen het profiel en het curriculum van de opleiding: dit komt tot uiting zowel in het concept van ‘onderzoekende leraar’ die de alledaagse omstandigheden kritisch evalueert en waar nodig aan onderzoek doet als in de aandacht voor praktijkonderzoek en onderzoeksgebaseerd leren.

De Educatieve master in de talen gaat van start in september 2019 en beschikt volgens de commissie over een adequate set van beoogde domeinspecifieke, pedagogisch-onderwijskundige en vakdidactische leerresultaten.

Uit het informatiedossier en de gesprekken blijkt dat de nieuwe opleiding werkt aan de integratie van deze competenties in het curriculum en de respectievelijke opleidingsonderdelen. De commissie spoort de opleiding dan ook aan om die integratie verder uit te bouwen en door te trekken naar de reeds bestaande mogelijkheden voor studenten om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen.

Het viel de commissie ten slotte op dat de opleidingsverantwoordelijken in al hun inspanningen om de nieuwe opleiding te ontwikkelen en te profileren, relatief weinig aandacht hebben besteed aan de aftoetsing van het nieuwe curriculum van de educatieve master talen met gelijkaardige opleidingen in het buitenland. Ze raadt de opleiding dan ook aan om in de toekomst alsnog zulke internationale benchmarking door te voeren.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De Educatieve master in de talen wordt aangeboden als een tweejarig voltijds programma van 120 studiepunten. De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. De opleiding heeft de juiste omvang, bestaat uit een vakinhoudelijk deel en een component leraarschap, en wordt ook aangeboden in een verkorte variant van 60 studiepunten en een variant voor Leraren in Opleiding (LIO).

Conform de mogelijkheden in de regelgeving van de Vlaamse overheid bouwt de faculteit Letteren in de academische bacheloropleiding taal- en letterkunde een component leraarschap in van 15 studiepunten. Studenten met interesse in de educatieve master volgen deze component tijdens hun bacheloropleiding en krijgen hierdoor rechtstreeks toegang tot de educatieve masteropleiding; zij volgen tijdens de tweejarige opleiding een domeincomponent van 75 studiepunten. De 'indaling' van de opleiding in de bachelor taal- en letterkunde is nauwgezet beschreven en degelijk onderbouwd. Andere studenten volgen dit voorbereidingsprogramma voorafgaand of gelijktijdig met de educatieve masteropleiding. Studenten die in het verkorte traject instromen en de component leraarschap reeds tijdens hun bacheloropleiding hebben afgelegd, volgen een programma van in totaal 45 studiepunten.

Het informatiedossier omvat een schematisch overzicht op hoofdlijnen van de educatieve masteropleiding alsook een gedetailleerd overzicht van het programma met een modeltraject voor generatiestudenten die de integrale opleiding volgen en een verkort traject voor zij-instromers. Op basis van de uitgebreide beschrijving van de twee componenten en de respectievelijke programmaonderdelen en werkvormen kan de commissie zich een goed beeld vormen van de inhoud van het programma. Wat betreft de domeincomponent valt op dat studenten kunnen kiezen voor een ééntalige of tweetalige opleiding. Studenten vergroten daardoor niet enkel hun taalvaardigheid van de taal/talen die ze zullen onderwijzen, maar verdiepen zich ook verder in de literatuur, cultuur en structuur van de gekozen taal/talen.

De component leraarschap is gegroeid uit een curriculumconcept dat gemeenschappelijk met alle betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en hogescholen van de Associatie KU Leuven is ontwikkeld. Binnen de component leraarschap wordt in beide varianten evenveel aandacht besteed aan theorie als aan praktijk. De component leraarschap bestaat uit vijf luiken: algemene educatieve vorming, vakdidactiek, stage, verbreding/verdieping, en de masterproef. Het valt de commissie op dat, hoewel de structuur van het programma en de inhoud van de verschillende opleidingsonderdelen duidelijk zijn, de verbinding tussen de domeincomponent en de component leraarschap minder expliciet is beschreven in het informatiedossier. Ondanks de relevante informatie en verduidelijking tijdens het toelichtend gesprek, is het wellicht nuttig dat die integratie van beide componenten ook expliciet wordt vermeld en beschreven in het informatiemateriaal voor (toekomstige) studenten.

Het opleidingsonderdeel stage wordt uitgebreid beschreven in het informatiedossier. De commissie stelt vast dat de opleiding een gepaste invulling geeft aan de stage: de educatieve masterstudenten in de talen voeren voor elke taal waarvoor zij vakdidactiek volgen een stage uit in twee onderwijscontexten: een ASO-richting van het secundair onderwijs en een TSO/BSO-richting, of in één of twee verschillende CVO's indien deze talen slechts beperkt worden aangeboden in het leerplichtonderwijs. Daarnaast voeren studenten een diversiteitsstage uit waarbij ze leerlingen met specifieke leerbehoeften ondersteunen. De stagecomponent bestaat uit drie fasen: initiatie-, ingroei- en doorgroeistage. Studenten kunnen de stage ook als Leraar-in-opleiding (LIO) opnemen: zij vervullen in dat geval een lesopdracht van ca. 500 uren onder begeleiding van een ervaren stagementor. De stagescholen worden goed betrokken bij de praktijkcomponent. Bij het organiseren van de stages is er nauw contact met de directeuren, stagecoördinatoren en vakmentoren, en wordt de stagiair gezamenlijk begeleid door de opleiding en de stageplaats.

De masterproef heeft een totale omvang van 24 studiepunten en is opgesplitst in twee delen: een educatief luik van 6 studiepunten en een domeinluik van 18 studiepunten. Deze aanpak is een bewuste keuze van de opleiding: hoewel integratie van domeinspecifieke en onderwijsgerichte verdieping wordt nagestreefd, wil de opleiding de studenten van beide varianten – integraal en verkort – dezelfde mogelijkheden bieden. In het onderwijsonderzoek van 6 studiepunten onderzoeken en reflecteren studenten op de relevantie van de resultaten van het (domeinspecifieke) masterproefonderzoek voor de onderwijscontext. De commissie stelt vast dat de opleiding voldoende ondersteuning voorziet voor studenten die graag wat meer begeleiding krijgen bij de opvolging van de masterproef.

Voor de onderwijs- en coördinatietaken doet de opleiding beroep op zelfstandig academisch personeel, stagebegeleiders en administratieve medewerkers. De titularis van elk opleidingsonderdeel is docent, lid van de Permanente Onderwijs Commissie en expert in een domein dat van belang is voor de Educatieve master in de talen. Stagebegeleiders hebben het statuut van praktijkassistent of zijn verbonden aan de Educatieve master via detachering vanuit het onderwijsveld en voldoen aan specifieke criteria op het vlak van diploma en ervaring. Stagebegeleiders zijn professioneel verbonden aan de onderwijswereld met minstens een deelopdracht effectieve onderwijspraktijk. Aangezien de opleiding op meerdere locaties wordt aangeboden, zullen docenten beroep doen op “senior stagebegeleiders” om onder hun supervisie de contactmomenten te verzorgen van theoretische opleidingsonderdelen zoals taaloverstijgende en taalspecifieke vakdidactiek. Het administratief en technisch personeel staat in voor de ondersteuning van het onderwijs en de navormingen.

Ten tijde van het visitatiebezoek was het niet mogelijk om een aanduiding te geven van het aantal personeelsleden (zowel hoofdelijk als in VTE) dat in de nabije toekomst zal verbonden zijn aan de nieuwe opleiding. Volgens het informatiedossier zal het personeel dat momenteel werkzaam is binnen de Specifieke Lerarenopleiding worden overgedragen naar de nieuwe educatieve masteropleiding.

Tijdens het gesprek hebben de verantwoordelijken bevestigd dat zowel de universiteit als de faculteit zich engageren voldoende personeel te voorzien om de uitdovende trajecten en de nieuwe opleiding in te richten. Bovendien zullen de door de CVO's overgedragen personeelsleden worden ingezet op de verschillende vestigingsplaatsen.

De integrale opleiding wordt aangeboden op de campussen van de KU Leuven, terwijl het verkorte traject zowel aan de KU Leuven als op negen andere vestigingsplaatsen van CVO's wordt ingericht. Volgens het informatiedossier zijn de materiële voorzieningen op alle campussen en vestigingsplaatsen aan de maat. Studenten hebben toegang tot verschillende bibliotheken en leercentra; op elke vestigingsplaats is er een eigen studie- en uitleenbibliotheek. Daarnaast beschikt de KU Leuven over een uitgebreide digitale infrastructuur die het onderwijs en de daarbij horende processen ondersteunt en die onderwijs op verschillende campussen faciliteert. De opleiding garandeert dat de studie overal op een gelijkwaardig masterniveau kan gevolgd en afgerond worden; enerzijds hanteert de opleiding een heel decentraal kwaliteitszorgmodel waarbij de verschillende actoren worden geresponsabiliseerd; anderzijds is er de Permanente Onderwijs Commissie die de kwaliteit van het onderwijs over de verschillende vestigingsplaatsen coördineert. Ten slotte zijn er op het niveau van de individuele onderwijsonderdelen docententeams aan de slag met een coördinator die behoort tot het zelfstandig academisch personeel en de methodieken en principes van kwaliteitszorg goed beheerst.

In het informatiedossier wordt gesteld dat “door de omvang en draagkracht van de universiteit, de financiële afspraken met de associatiepartners en de stevige verankering van de educatieve masteropleidingen in het basisaanbod van de KU Leuven, de KU Leuven zich kan engageren om de duurzame bestendiging van de voorziene financiële middelen te garanderen voor alle opleidingen inzake personeelskosten, benodigde infrastructuur op de verschillende campussen, pedagogische uitrusting, faciliteiten voor e-learning en praktijkruimten.” In een bij het dossier gevoegde verklaring bevestigt de Rector van de KU Leuven dat de universiteit de nieuwe opleidingen wenst te bestendigen. In een apart document worden bovendien de verschillende financieringsbronnen van de educatieve masteropleidingen toegelicht.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat de onderwijsleeromgeving van de Educatieve master in de talen aan de maat is. Het programma voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er bovendien een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten.

De commissie is van oordeel dat deze Educatieve master in de talen goed is opgebouwd; het informatiedossier geeft een transparante kijk op de structuur en de verschillende componenten van het curriculum. Bovendien komt uit het gesprek duidelijk naar voren dat er grondig is nagedacht over de inhoud van het nieuwe programma.

De commissie vindt het gepast dat studenten die een verkort programma volgen hun curriculum flexibel kunnen vormgeven. Ze raadt de opleiding dan ook aan om de intakegesprekken met zij-instromers uit de huidige specifieke lerarenopleiding te handhaven en systematisch te integreren op iedere campus.

De opleiding heeft volgens de commissie een gedifferentieerd aanbod aan onderwijs- en leervormen, waarbij de werkvormen en de hiermee samenhangende leeromgeving zijn ingericht met aandacht voor het leraarschap en de onderzoekende houding van de student-leraar. De commissie vindt dat de component leraarschap mooi is opgebouwd. Daarnaast is het erg positief dat studenten meerdere vakdidactieken kunnen opnemen in het programma en dat de stage in verschillende richtingen / CVO's wordt gelopen.

De commissie waardeert ook de aandacht van de opleiding voor het macroniveau (de rol van de taalleraar in de school en de maatschappij) en voor diversiteit, zowel in het kader van de stage als in het verdiepende / verbredende luik. Al deze elementen dragen er volgens de commissie toe bij dat studenten breed inzetbaar zijn op hun toekomstige werkplek.

De kwaliteit en de kwantiteit van het beoogde personeel is volgens de commissie op orde. Zowel de universiteit als de faculteit stellen zich garant voor de inzet van passende personele middelen. De docenten zijn voldoende gekwalificeerd om het curriculum vorm te geven en (senior) stagebegeleiders kunnen hun ervaring in het secundair onderwijs delen met de studenten die ze begeleiden.

De voorzieningen zowel op het vlak van infrastructuur als voor de begeleiding en ondersteuning van de studenten zijn gepast. De commissie is van oordeel dat de KU Leuven deze kwaliteit ook kan garanderen op elk van de vestigingsplaatsen, waar het verkorte traject wordt aangeboden. Niettemin stelt deze veelheid aan opleidingsplaatsen de opleiding voor een stevige uitdaging. De commissie raadt de opleiding daarom aan om vanaf het prille begin stevig in te zetten op de begeleiding van de verschillende vestigingsplaatsen, zowel wat betreft de afstemming van opleidingsonderdelen als op het vlak van kwaliteitsbewaking.

Het viel de commissie ten slotte op dat de gesprekspartners op een zeer enthousiaste manier 'hun' opleiding voor het voetlicht brachten en hierbij een echte passie voor het leraarschap toonden.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Om de kwaliteit van toetsing op te volgen en voortdurend te blijven bevorderen heeft de KU Leuven een integraal en universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld. In dit beleid staan validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid van toetsing centraal. Daarnaast speelt feedback ook een belangrijke rol. De commissie constateert dat de KU Leuven zich engageert om in het kader van kwaliteitsvol toetsbeleid een waarden-volle leeromgeving tot stand te brengen die gekenmerkt wordt door vertrouwen, transparantie, verantwoordelijkheid, respect en verbondenheid.

De Educatieve master in de talen is ingebed in de Faculteit Letteren. De facultaire principes rond evaluatie sluiten aan bij de algemene afspraken over het toetsbeleid aan de KU Leuven. Toetsen worden gezien als een informatiebron over het leerproces, maken deel uit van de onderwijsleeromgeving en zijn dus ook afgestemd op de overige componenten van die omgeving zoals inhoud, werkvorm, materiaal, enz. Uit het gesprek onthoudt de commissie dat er geen apart opleidingsspecifiek toetsbeleidsplan wordt opgemaakt, maar dat de opleiding aansluit bij het facultair plan.

De commissie constateert dat, in lijn met het facultaire toetsbeleid, binnen de opleiding zowel formatief als summatief wordt getoetst waarbij heel wat aandacht uitgaat naar feedback. Om het leerproces optimaal te laten verlopen geeft het didactisch team binnen de formatieve evaluatie de studenten kwalitatieve en taakgerichte feedback zodat zij hun studievoortgang en -aanpak kunnen bijsturen. Bij de summatieve evaluatie krijgen studenten zowel volledige informatie over de toetsing als feedback over het behaalde resultaat.

Daarnaast stelt de commissie vast dat er een grote variatie aan toetsvormen wordt gehanteerd binnen opleidingsonderdelen en over de verschillende componenten heen. In het informatiedossier wordt ruime aandacht besteed aan de beoogde aanpak van toetsing in de verschillende opleidingsonderdelen. De gesprekspartners gaven aan dat elke toets wordt opgemaakt met inachtneming van het vier-ogen principe. De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt door de Permanente Onderwijs Commissie. Via zgn. 'evaluatiemappings' ziet zij niet enkel toe op de variatie in toetsvormen maar ook op de validiteit van de toetsing en de slaagpercentages.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat de educatieve masteropleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing om het te realiseren eindniveau vast te stellen. Die toetsing gebeurt op basis van facultaire principes die op hun beurt zijn afgeleid van instellingsbreed beleid. Volgens de commissie is de evaluatie valide, betrouwbaar en transparant.

De commissie oordeelt bovendien positief over een aantal principes en vaststellingen in verband met de toetsing van de opleiding: zo zijn de evaluatievormen afgestemd op de leervormen en op het leereffect die een bepaalde evaluatievorm genereert voor de student, wordt er veel belang gehecht aan formatief toetsen, en is er voldoende aandacht tijdens de beoordeling van de stage voor zowel zelfevaluatie en peer review als voor de inbreng van de stagementor. Ook over de evaluatie van de masterproef is volgens de commissie goed nagedacht.

De commissie beseft dat de beoordeling van deze standaard in grote mate een plantoetsing betreft van kaders en intenties. Het kader is volgens de commissie adequaat en de intenties zijn vertrouwenwekkend. De opleiding beschikt bovendien over heel wat expertise voor de toetsing van de opleidingsonderdelen. Momenteel borgt de Permanente Onderwijs Commissie de kwaliteit van de toetsing; de commissie geeft de opleiding ter overweging om specifiek voor de toetsing een onafhankelijke toetscommissie in het leven te roepen.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook haar eindoordeel over de educatieve master talen van de KU Leuven voldoende.

De opleiding beschikt volgens de commissie over een eigen visie op de opleiding. Die visie is uitgewerkt in duidelijke opleidingsspecifieke leerresultaten die passend zijn voor een opleiding op niveau 7 en aansluiten bij de actuele eisen die het vakgebied en het beroepenveld stellen aan de taalleraar. Bij de visie horen ook vormingsdoelen, die gericht zijn op de persoonsvorming van de toekomstige leraren: studenten volgen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft om te werken aan een persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar.

Het programma van de Educatieve master in de talen voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten. Daarnaast vindt de commissie het erg positief dat de opleiding er op verschillende manieren toe bijdraagt dat studenten breed inzetbaar zijn op hun toekomstige werkplek. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving blijkt voorts uit het voorziene personeel en de voorzieningen op het vlak van infrastructuur en studentenbegeleiding.

Zowel de universiteit als de faculteit Letteren engageren zich om de nieuwe opleiding op te starten en te bestendigen.

Voor de toetsing kan de opleiding gebruik maken van bestaand beleid en instrumenten op universitair en facultair niveau. Volgens de commissie zijn de toetsvormen afgestemd op de leervormen en op het leereffect die een bepaalde evaluatievorm genereert voor de student. Ook over de evaluatie van de stage en de masterproef is goed nagedacht.

Ten tijde van de toets nieuwe opleiding (december 2018) is de opleiding op het vlak van leerresultaten, onderwijsleeromgeving en toetsing voldoende uitgewerkt. Niettemin kan de kwaliteit van de Educatieve master in de talen nog worden aangescherpt op enkele punten. De commissie adviseert de opleiding om:

- de beoogde integratie van de domeincomponent en de component leraarschap verder uit te bouwen en door te trekken naar de mogelijkheden voor studenten om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen;
- de nieuwe educatieve master in de talen in de toekomst te benchmarken met gelijkaardige opleidingen in het buitenland;
- de intakegesprekken met zij-instromers uit de huidige specifieke lerarenopleiding te handhaven en systematisch te integreren op iedere campus;
- in te zetten op de begeleiding van de verschillende vestigingsplaatsen, zowel wat betreft de afstemming van opleidingsonderdelen als op het vlak van kwaliteitsbewaking;
- een onafhankelijke toetscommissie in het leven te roepen.

Op basis van de reeds ontwikkelde en degelijk onderbouwde opleidingscomponenten, de bestaande expertise binnen de universiteit en de realistische intenties van de opleiding, oordeelt de commissie positief over de kwaliteit van de Educatieve master in de talen. Ze houdt eraan om de gesprekspartners te complimenteren voor het enthousiasme waarmee ze hun opleiding voor het voetlicht brachten. Uit deze houding spreekt volgens de commissie een echte passie voor het leraarschap.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Alle commissieleden hebben het informatiedossier bestudeerd en hun eerste indrukken aan de procescoördinator en secretaris bezorgd. De secretaris heeft die indrukken verzameld in een compilatiedocument. Tijdens het vooroverleg op 17 december 2018 heeft de commissie die informatie besproken en de belangrijkste onderwerpen vastgesteld voor het toelichtend gesprek met de opleiding.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie in Brussel op maandag 17 december 2018 om 10 uur. Tijdens dit gesprek werden de vragen van de commissie open besproken. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Liesbet Heyvaert,**
- **Kris Van den Branden,**
- **Jan Elen,**
- **Paul Pauwels,**
- **Gino Bombeke,**
- **Merel Janssens.**

Tijdens een besloten nabespreking op 17 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 16 januari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Katholieke Universiteit Leuven Oude Markt 13 B-3000 LEUVEN +32 16 32 37 21 onderwijsbeleid@kuleuven.be www.kuleuven.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Kris Buyse, coördinator SLO talen Faculteit Letteren
Naam associatie	Associatie KU Leuven
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatieve master in de talen
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	academische master
(Bijkomende) titel	Master of Science
(Delen van) studiegebied(en)	- Taal- en letterkunde; - Toegepaste taalkunde
ISCED benaming van het studiegebied	0114; 023
Opleidingsvarianten:	- Regulier traject - Verkort traject voor zij-instromers
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	Regulier en het verkort traject: - Leuven Verkort traject: - Brussel - Diepenbeek - Antwerpen - Gent - Aalst - Brugge - Kortrijk - Geel
Studieomvang (in studiepunten)	- Regulier traject: 120 - Verkort traject: 60
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

Deze domeinspecifieke leerresultaten kunnen niet autonoom gehanteerd worden, maar dienen samen gelezen te worden met de desbetreffende domeinspecifieke leerresultaten van de gerelateerde vakmaster(s). Samen vormen zij de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve masteropleiding.

1. De educatieve master beheerst gespecialiseerde theoretische en praktische kennis, vaardigheden en attitudes die de basiscompetenties voor leraren zoals geformuleerd in het 'Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juni 2018 betreffende de basiscompetenties van de leraren' ondersteunt. Hij/zij is in staat om die kennis uit te breiden, te actualiseren, te verbreden, te verdiepen en te verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen. Hij/zij kan die kennis inzetten om voor lerenden uitdagende leeromgevingen te creëren en kan op basis van die kennis, vaardigheden en attitudes eigen nieuwe ideeën voor de onderwijspraktijk ontwikkelen en aan de realiteit toetsen.
2. De educatieve master kan de beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden in kaart brengen en een leeromgeving creëren die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leermaterialen, werk- en groeperingsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij die beginsituatie en responsief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
3. De educatieve master kan een positief leer- en leefklimaat creëren, en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteunen.
4. De educatieve master kan de organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten op korte en lange termijn plannen, met het oog op het evidence informed creëren van een gestructureerde, efficiënte, veilige en stimulerende leeromgeving.
5. De educatieve master kan communiceren met ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van de betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve oplossingen om het leren van de lerenden te ondersteunen en te stimuleren.
6. De educatieve master kan constructief samenwerken met externe partners met het oog op het verrijken van het onderwijs- en vormingsaanbod en het faciliteren van de doorstroming tussen onderwijsniveaus en naar de arbeidsmarkt.
7. De educatieve master is in staat om zelfstandig het beschikbare (inter)nationale wetenschappelijk onderzoek in het domein van het leraarschap in het algemeen en zijn discipline in het bijzonder te ontsluiten en de inzichten toe te passen in de eigen klas- en schoolcontext.
8. De educatieve master kent de mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig en (vak)didactisch onderzoek.
9. De educatieve master gaat, gesteund op wetenschappelijk evidentie, kritisch-reflectief om met informatie, onderwijspraktijken, methodieken en leermiddelen. Hij/zij is zich bewust van lacunes in de empirische evidentie voor het gepast invullen van het leraarschap.
10. De educatieve master is in staat om een volledige onderzoekscyclus te doorlopen over een onderwijsrelevant onderwerp.
11. De educatieve master kan op basis van een actieve en onderzoekende houding voor beroepsvernieuwing bijdragen aan schoolbeleid en schoolontwikkeling.
12. De educatieve master kan door onderzoekend leren en kritische zelfevaluatie zijn functioneren als leraar bijsturen en op deze manier richting en innovatie geven aan zijn professionele praktijk en ontwikkeling.

13. De educatieve master is in staat om in een schoolteam constructief samen te werken met collega's en initiatief te nemen tot, deel te nemen aan en leiding te geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg tussen leraren.
14. De educatieve master is in staat om over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep, en zelf ontwikkelde oplossingen voor de onderwijspraktijk te communiceren met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en als professional deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. De commissie is als volgt samengesteld:

Johan Veeckman (*voorzitter*) doctor in de wetenschappen, was tot 2017 actief als algemeen directeur van de Arteveldehogeschool. Voor zijn aantreden was hij achtereenvolgens docent en directeur van het Hoger Technisch Instituut Sint-Lieven in Gent, en departementshoofd en regiodirecteur bij KaHo Sint-Lieven. De voorbije twee jaar was Johan Veeckman voorzitter van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Hij was tevens zes jaar voorzitter van de raad hoger onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Luuc Bruyning (*commissielid*) studeerde Geschiedenis met middeleeuwse geschiedenis als hoofdvak aan de Universiteit van Amsterdam. Hij promoveerde aan de UvA en was geruime tijd als docent en leidinggevende verbonden met deze instelling. Sinds 2014 is prof. Bruyning directeur Onderwijs en directeur Onderwijsinstituut van de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen.

Daphne Carolus (*commissielid*) volgde de bachelor Taal- en Letterkunde en de master Westerse Literatuur aan de KULeuven. Ze studeerde Curating Art aan de Universiteit Stockholm en deed een post-master R-Lab aan de Kungliga Konsthögskolan in Stockholm. Als zaakvoerder van Kommissar is Daphne Carolus actief als kunstcurator, projectmanager, copywriter, redacteur en vertaler voor de culturele, profit- en non-profit sector.

Jarno Willems (*student-commissielid*) student aan de masteropleiding Taal- en Letterkunde Duits aan de Universiteit Antwerpen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Liza Kozłowska**, beleidsmedewerker NVAO en procescoördinator;
- **Mark Delmartino**, MDM Consultancy bvba, secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- KU Leuven, Educatieve masteropleiding in de Talen, Toets Nieuwe Opleiding, 2018.

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)
- Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen
- Beschrijving van het personeel
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Onderwijs- en examenregeling
- Financieel plan
- Mapping OLR en DLR
- Mapping OLR en basiscompetenties
- Mapping curriculum en OLR
- Gemeenschappelijk curriculumconcept Associatie KU Leuven

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding educatieve master in de talen.

